

Zmarł Karl Dedecius, tłumacz krakowskich pisarzy i poetów

2016-02-28

Zmarł Karl Dedecius, wybitny tłumacz, propagator kultury polskiej w Niemczech. W 1997 roku Kraków odznaczył go Srebrnym Medalem Cracoviae Merenti.

Karl Dedecius - doktor honoris causa uniwersytetów: w Kolonii, Lublinie, Łodzi i Toruniu - był kluczową postacią dialogu polsko-niemieckiego. Całe swoje dojrzałe życie i swój wielki talent translatorski Karl Dedecius poświęcił popularyzacji literatury polskiej w Niemczech i w świecie oraz pojednaniu Polaków i Niemców. Kraków i jego środowisko intelektualne odgrywały w dziele Dedeciusa wyjątkową rolę.

Dowodzą tego już pierwsze tłumaczenia Karla Dedeciusa podjęte po powrocie z niewoli w Związku Radzieckim w roku 1950. Były one owocem kontaktów ze środowiskiem literackim i uniwersyteckim Krakowa. Po latach Dedecius tak pisał o początkach swej działalności: "W latach pięćdziesiątych zaczęły do mnie docierać czasopisma z Polski - pierwszym była krakowska Zebra - Tadeusza Śliwiaka, z której tłumaczyłem najmłodszą polską poezję powojenną, przeważnie autorów krakowskich". Wśród około 250 polskich autorów, których tłumaczył i wydał po niemiecku, literatura krakowska zajmuje szczególne miejsce. Warto m. in. przypomnieć obszerny tom Biblioteki Polskiej poświęcony Młodej Polsce, a w tym przekłady Stanisława Wyspiańskiego. Wesele Wyspiańskiego w znakomitym przekładzie Dedeciusa zostało nie tylko opublikowane jako osobny tom Biblioteki, ale wystawione w roku 1992 w reżyserii Andrzeja Wajdy na festiwalu w Salzburgu. Stanowi to dobry przykład trudnej do przecenienia roli Karla Dedeciusa jako propagatora polskiej klasyki w Niemczech i w świecie. Jego zasługi dla naszej literatury dostrzegła odrodzona w Krakowie Akademia Umiejętności, przyjmując Go już w 1992 roku w poczet swych członków.

Szczególna więź łączyła jednak Dedeciusa z czołówką współczesnych twórców krakowskich, których od samego początku swej działalności cenił i wyróżniał. Karl Dedecius osobiście przygotował i wydał monograficzne tomy Biblioteki Polskiej poświęcone Kornelowi Filipowiczowi, Stanisławowi Lemowi, Czesławowi Miłoszowi, Sławomirowi Mrożkowi, Janowi Józefowi Szczepańskiemu i Wisławie Szymborskiej. Tłumaczył też m. in. Juliana Kornhausera, Ewę Lipską, Jana Polkowskiego, Bronisława Maja, Adama Zagajewskiego i innych krakowskich poetów młodszego pokolenia. Jednocześnie jako założyciel i dyrektor Deutsches Polen Institut w Darmstadt, od samego początku istnienia tej zasłużonej instytucji, zapraszał krakowskich autorów na pobyty stypendialne, stwarzając wyjątkowe możliwości dla promowania polskiej literatury i polskich twórców na rynku niemieckim.

Promocja i propagowanie polskich twórców przez Karla Dedeciusa miała trudne do przecenienia rezultaty nie tylko w Niemczech, ale i w świecie. Dotyczy to choćby Czesława Miłosza i Wisławy Szymborskiej, których twórczość była tłumaczona i przyswajana przez Dedeciusa literaturze niemieckiej, a za jej pośrednictwem upowszechniana w Europie, konsekwentnie od lat pięćdziesiątych. Równocześnie Karl Dedecius - zasiadając w wielu prestiżowych gremiach - podejmował starania o uhonorowanie naszych twórców wyróżnieniami. Tak np. Wisława Szymborska otrzymała na wniosek Dedeciusa prestiżowe nagrody: Goethego w 1991 i Herdera w 1994, które istotnie przyczyniły się do popularyzacji twórczości naszej Noblistki w Niemczech i w świecie.

**Magiczny
Kraków**

Poczucie posłannictwa na rzecz pojednania polsko-niemieckiego zaowocowało również zaangażowaniem się Karla Dedeciusa w stworzenie w Krakowie instytucji prowadzącej europejski dialog w kulturze. Stało się to możliwe w nowej rzeczywistości politycznej po roku 1989. Dlatego też w maju 1991 - jako członek delegacji niemieckiej na sympozjum KBWE w Krakowie - Karl Dedecius wystąpił z oficjalnym projektem stworzenia w odremontowanej Willi Decjusza Akademii Europejskiej.

Urodzony w 1921 roku Karl Dedecius był symbolem wytrwałej i konsekwentnej pracy dla polsko-niemieckiego pojednania. Choć urodzony w Łodzi, to Krakowowi właśnie poświęcił wyjątkowo dużą część swojej wielowątkowej działalności. Jej pozytywne rezultaty dla propagowania Krakowa i jego kultury w Niemczech i Europie są dziś i będą w przyszłości wartością niewymierną.